

Před časem se uskutečnil v portugalském městě Estinho (Porto) kongres IGF, jehož se společně se zástupci dalších dvaadvaceti zemí zúčastnila rovněž delegace Folklorního sdružení České republiky ve složení Květoslava Molinaro a Ladislav Michálek. Jednání řídil prezident IGF Lillo Alessandro a hlavním tématem kongresu, nad kterým převzala záštitu portugalská

vláda, byla budoucnost folkloru a národní identity.

Se svými názory a stanovisky postupně vystoupily všechny delegace. Z jednotlivých příspěvků vyplývala víra v rozšiřování vlivu folkloru, jeho přínosy ve výchově mladé generace, v udržování a obnovování lidových tradic, což je vlastně jedním ze základních kamenů k uchování národní identity ve sjednocovaném světě. Kladně byly hodnoceny možnosti mezinárodních výměn s důrazem na reciprocitu ať už na festivalech či individuálních akcích mezi soubory. Ze všech příspěvků bylo cítit odhodlání v získávání nových spolupracovníků - od zapálených dětí a mládeže, přes

umělecké a organizační vedoucí, rodiče až po sponzory - podnikatele, místní a státní úřady. Bohužel, i zde bylo znát, že všude ve světě jsou peníze až na prvním místě.

Zástupci Folklorního sdružení České republiky měli na tomto kongresu zvláštní postavení. Díky dlouhodobé práci se zahraničními partnery byla v řadě referátů zmíněna kladná spolupráce s naším Sdružením. Příkladem byl hodnocen Národní krojový ples ve Žďáru nad Sázavou či s předstihem vydávaný a distribuovaný Kalendář folklorních festivalů a slavností, populární „skládačka“. Ohlas má i naše mimořádně úzká spolupráce se Senátem a Sněmovnou Parlamentu České republiky, vládou, kraji či místními zastupitelstvy. Oceněna byla také kontaktní nabídka potenciálních zahraničních výměn průběžně zveřejňovaná v našem časopisu Folklor. Pro mnohé země IGF je přáním dosáhnout naší úrovně spolupráce při zajišťování a celkové prezentaci folklorních akcí.

V závěrečné zprávě portugalského kongresu zazněly z úst prezidenta IGF Lilla Alessandra dva hlavní úkoly pro blízkou budoucnost: získat další země pro členství v IGF a vytvořit podmínky k tomu, aby se tato organizace mohla stát součástí UNESCO.

Ladislav Michálek, první místopředseda FoS ČR

Folklorní srpen

01.08. Setkání s tradicí , Ježová	15.08. Mezinárodní folklorní festival , Písek (do 19.08.)	24.08. Frenštátské slavnosti , Frenštát pod Radhoštěm (do 25.08.)
01.08. Výstava Stopy poutníků , Klatovy (do 24.09.)	15.08. Mezinárodní folklorní festival , Šumperk (do 20.08.)	24.08. Setkání s folklorem , Hradec Králové (do 25.08.)
03.08. Gorolské sviato , Jablunkov (do 05.08.)	17.08. Setkání muzikantů v Bílých Karpatech , Valašské Klobouky (do 19.08.)	24.08. Adámkovy folklorní slavnosti , Hlinsko (do 26.08.)
03.08. Jánošíkov dukát , Rožnov pod Radhoštěm (do 05.08.)	18.08. Setkání s tradicí , Jelení Vrchy (Rosenauerova kaple)	25.08. Sochovy národopisné slavnosti , Lhotka pod Ondřejníkem (do 26.08.)
04.08. Jihočeská lidová slavnost , České Budějovice	18.08. Krojované hody , Mikulčice (do 21.08.)	25.08. Vinařský den a burčáková zábava , Němčičky
04.08. Dožínkové slavnosti , Prušánky	18.08. Krojované hody , Lanžhot (do 21.08.)	25.08. Vyznání životu bez hranic , Vlčice u Jindř. Hradce
05.08. Krojové hody , Prušánky (do 07.08.)	18.08. Vůně lesa a dřeva , Rožnov pod Radhoštěm	25.08. Bartolomějské krojové hody s předhodovním zpíváním , Dolní Bojanovice (do 28.08.)
07.08. Setkání s tradicí , Jelení Vrchy (do 12.08.)	18.08. Valašské folkrockování , Rožnov pod Radhoštěm	25.08. Ve znamení ryb , Rožnov pod Radhoštěm
09.08. Slovácký rok , Kyjov (do 12.08.)	18.08. Ozvěny Hornácka , Velká nad Veličkou	26.08. Na veselském rynečku , Veselí nad Moravou
10.08. Svatovavřínecké slavnosti , Hodonín (do 13.08.)	19.08. Zahrávání hodů , Hrušky	26.08. Zarážání hory , Josefov
10.08. Bzenecká pouť , Bzenec (do 12.08.)	19.08. Klebetnice a Ženičky z Hluku , Rožnov pod Radhoštěm	26.08. Setkání s tradicí , Ježová
11.08. Krojové hody s předhodovním zpíváním , Moravský Žižkov (do 14.08.)	19.08. Krojované hody , Čejkovice (do 20.08.)	26.08. Z druhé strany Radhoště , Rožnov pod Radhoštěm
11.08. Předhodová beseda u cimbálu , Prušánky	19.08. Pod slováckým vinohradem , Dubňany	26.08. Mše svatá k výročí vysvěcení kostela , Rožnov pod Radhoštěm
11.08. Starodávňý jarmark , Rožnov pod Radhoštěm (do 12.08.)	21.08. Mezinárodní folklorní festival , Červený Kostelec (do 26.08.)	28.08. Pražský jarmark , Praha (do 02.09.)
12.08. Folklorní odpoledne , Strážnice	22.08. Liptálské slavnosti , Liptál (do 27.08.)	29.08. Mezinárodní folklorní festival , Brno (do 02.09.)
12.08. Krojované hody , Prušánky (do 14.08.)		
13.08. Folklor bez hranic , Ostrava (do 17.08.)		

PRAŽSKÝ JARMARK KLEPE NA DVEŘE

Čtvrtý ročník Mezinárodního folklorního festivalu Pražský jarmark se uskuteční na přelomu srpna a září na Ovocném trhu v prvním pražském obvodu. O jeho programu, účinkujících souborech, pražských divácích i doprovodných akcích jsme hovořili s člověkem nejpovolanějším, Miroslavem Ekartem, dramaturgem a režisérem programů festivalu.

Kdy, a v které části Prahy můžeme tento svátek lidového umění navštívit? A patří folklorní festival vůbec do Prahy?

„Magické místo v srdci Evropy, Praha, město věží, které nám celý svět závidí, přivítá na sklonku léta interprety i obdivovatele krás lidového umění, folkloru. Z pokolení na pokolení je pro nás uchovávat národopisné soubory i lidové řemeslníci a umělci. V centru hlavního města na Ovocném trhu, jednom z nejkrásnějších náměstí historické Prahy, za Stavovským divadlem, se rozezná od 28. srpna do 2. září struny houslí a cimbálu a scéna se rozvíří pestře zdobenými kroji. Doplní je samozřejmě umění lidových řemesel a jejich výrobky.“

A proč by takový mezinárodní folklorní festival v Praze neměl být? Vždyť hlavní město s bohatstvím divadel, galerií, koncertních sálů a starobyklých kulturních památek, ozdobí na krátký čas i tradiční lidová kultura. Návštěvníci, turisté i Pražané se již na předcházejících třech ročních přesvědčili, že lidové umění je ve

své prosté kráse a sdělnosti stejně působivé jako jiné druhy, které netřeba tlumočit. Postačí jen oči k vidění, uši k slyšení a otevřené srdce. Přijďte si je naladit na lidovou notu a ponořit se do tajemství odkazu duchovní kultury našich předků.

Při této příležitosti si připomeňme Prahu z roku 1895, kdy se na Národopisné výstavě československé představili Pražanům poprvé krojované skupiny i řemeslníci z Čech, Moravy a Slezska.“

Kam byste zařadil Pražský jarmark mezi ostatními folklorními festivaly?

„Mezinárodní folklorní festival Pražský jarmark se svojí čtyřletou krátkou historií již zařadil mezi nejvýznamnější, nepřetížnější a po stránce účasti zahraničních souborů a počtu festivalových dnů, vůbec mezi největší mezinárodní folklorní festivaly pořádané v České republice.“

Jakou programovou nabídku jste připravili?

„Hlavní festivalový program bude probíhat každý den na hlavní scéně nepřetržitě od šestnácti do dvaadvaceti hodin. Jednotlivé soubory se představí v půlhodinových programových blocích.“

Slavnostní zahájení festivalu proběhne v úterý 28. srpna ve 20,00 hodin.

Ve středu od 14 hodin pak folklorní soubory roztančí Staroměstské náměstí a projdou průvodem Celetnou ulicí na Ovocný trh. Slavnostní průvod dotvoří celkový charakter a atmosféru festivalu. Divákům se naskytne jedinečná příležitost

shlédnout barevný proud mnoha souborů z jednotlivých folklorních regionů České republiky, i z daleké ciziny, s řekou pestrosti krojů, radosti tance a zpěvu. Je rovněž připraven i pestrý doplňkový program pro děti, který bude probíhat od čtvrtka do neděle na hlavní scéně od čtrnácti hodin.

Součástí festivalu je i tematická výstava ve Slovenském institutu a vystoupení některých souborů v Městské části Praha - Řepy.“

A co ještě na Ovocném trhu uvidíme?

„Atmosféru na Ovocném trhu budou doplňovat ukázky drobných starých řemeslných činností. Vždyť kolik jen květo řemesel všude po dědinách a městech a jak málo jich zůstalo dodnes. Přesto se najdou zruční kováři, hrnčíři, metláři, košíkáři nebo stále žádaní tesaři. Ale ať už to byli dřívě sedláři, kováři, kolomazníci, sladovníci či bruskaři a mnoho dalších, všechna jejich rukodělná činnost, um a zručnost se projevila i v lidové slovesnosti. Vzniklo bohatství písní a říkadel, žertovných popěveků, rčení, úsloví a pověstí, ale také i tanců.“

Podíváme se na některé z nich a ponoříme se do dávných časů, kdy jediným spojením mezi lidmi byli formani, potulní drotáři, miškáři a obchodníci nabízející své zboží. Připomeneme si časy, kdy lidé tak nespěchali jako dnes a dokázali vytvořit krásu, která věky přetrvává.“

Které soubory letos vystoupí?

„V průběhu celého festivalu se na hlavní scéně vystřídá na třicet zahraničních a domácích folklorních souborů, z nichž většina bude hosty Pražského jarmarku úplně poprvé. A ty které na festivalu již v minulosti účinkovaly, rády znovu přijaly pozvání a představí zcela nově nacvičený program. Věřím, že každý ze všech 14 zahraničních souborů překvapí svými specifickými melodiemi, písněmi a kroji i hudebními nástroji. Asi nejvíce se ale můžeme těšit na taneční umění souboru z Izraele, dynamičnost souborů z Ruska, autentičnost folkloru Portugalska, Švýcarska, Číny, Rumunska, nebo na temperamentní folklor z Ekvádoru, Slovenska, Mexika a Srbska.“

Naše kolektivy si se zahraničními jistě nezadají. Na které se máme těšit a s čím novým přijedou?

„Ohromnou sílu, nesmírnou krásu a pestrost domácího folkloru budou v Praze reprezentovat vynikající soubory téměř ze všech folklorních regionů České republiky. Přece jen jedno jméno prozradím - Kristýna Daňhelová - vítězka celostátní soutěže dětských zpěváků lidových písní Zpěváček 2007, která vystoupí v okénku s cimbálovou muzikou Brněnského orchestru lidových nástrojů. A profesionální mistrovství zde jistě předvedou hudebníci Brněnského rozhlasového orchestru lidových nástrojů a členové souboru ONDRÁŠ.“

Připravujete a režírujete i jiné festivalové programy. Přece jen v Praze je obecnost jiná, programy sledují i návštěvníci z ciziny. Jak reagují?

„Proč by bylo v Praze obecnost jiná? Je zrovna tak vynikající a srdečné jako na kterémkoliv jiném festivalu. Dokáže srdečným potleskem ocenit skutečný umělecký zážitek, dokáže vyhecovat tanečníky a sólisty k bravurním tanečním výkonům, dokáže si i společně zazpívat lidové písničky s muzikami a dokáže pochopit i to, když se sem tam něco nepodaří. Je ale pravda, že vystupovat v Praze je malinko náročnější, protože je zde všeobecně kultury daleko více než v ostatních regionech.“

A co se týká zahraničních návštěvníků? Ti se většinou se zájmem podívají na dva, maximálně tři soubory, srdečně zatleskají, projdou si jarmareční dění a zase už pospíchají jinam, protože za ten krátký čas, který v Praze tráví se snaží stihnout, navštívit a vidět co nejvíce dalších kulturních akcí a historických památek. Ale někteří přijdou na Ovocný trh i vícekrát.“

V čem je Pražský jarmark odlišný či specifický oproti tradičním folklorním festivalům či slavnostem?

„Nedá se říct, že by byl Pražský jarmark něčím velmi odlišným oproti jiným festivalům, protože dramaturgická, programová, režijní, umělecká a společenská úroveň více než padesáti folklorních festivalů pořádaných v České republice je na velmi vysoké úrovni, kterou s obdivem sleduje a vnímá celý folklorní svět. Odlišnost je snad jen ve větší organizační náročnosti a délce festivalu, kdy bude po celých šest festivalových dnů znít Prahou nádhera a líbeznost lidových melodií a zpěvů s roztačenou hlavní scénou.“

Přijďte se podívat a společně poveselit. Jste všichni srdečně zváni.“

Děkuji za rozhovor.

Dušan Macháček
Foto: Archiv

Pro pozdější bohatou úrodu

Mezinárodní dětský folklorní festival Kunovské léto napsal v polovině června již svou čtrnáctou kapitolu. Na pódiích i volných prostorách trojměstí Kunovice, Uherské Hradiště a Staré Město se představilo takřka sedm set účinkujících z domova i zahraničí. Pořadatelství festivalu, kterému by slušelo motto „Co se zaseje do dětských duší, bude později sklizeno jako bohatá úroda“, se ujalo jako tradičně Občanské sdružení Kunovjan v čele s ředitelkou festivalu Romanou Habartovou a město Kunovice za podpory ministerstva kultury, Zlínského kraje a Folklorního sdružení České republiky.

Pozvánka na start

Festival Kunovské léto má své vyzkoušené pořady, které následně dovedou nalákat vysokou návštěvnost na hlavní pořady. Proto i čtvrteční dopolední pozvánka na festival na Masarykově náměstí. Vzhledem k počasí nevyšel odpolední průvod městem, ale následné vystoupení již bylo bez kapek a mimořádně úspěšné. Jednotlivé soubory zkoušely a seznamovaly se navzájem v městské sportovní hale. Po pátečních ranních výchovných koncertech v trojměstí se sešli účinkující v úplně odlišném zápolení. Rozdali si to mezi sebou na sportovištích.

Večerní zábavný program opět narušilo počasí, nicméně společenské setkání hostů, sponzorů a vedoucích souborů s tanečnickou zábavou proběhlo velmi srdečně.

Dětský verbuňk

Sobotní dopoledne v Uherském Hradišti přinášelo samé otazníky. Kam se dřív podívat, aby nic neuniklo. Na Mariánském náměstí totiž probíhal souběžně Svatojánský jarmark a v jeho středu u morového sloupu pokračovaly soubory s přehlídkou svého umění. Na sousedním Zelném trhu se šikovali mladí tanečníci na národní soutěž dětského verbuňku. Doprovázela je cimbálovka Harafica. Produkce se ujala Ludmila Habartová, která přiblížila historii a taje kolem verbířů: „Jde o specifický mužský tanec rozšířený na jihovýchodní Moravě a založený na originalitě taneční skočné, improvizaci svého nositele, který musí být nejen

výborný tanečník, ale musí přidat dobrý zpěv založený na ještě lepším provedení a intonaci. Pohyb každého verbíře musí být osobitý se značnou mírou náročnosti, množstvím a pestrostí, návazností a přiměřenou úrovní tanečních prvků a figur, kterým říkáme cifry.“

Za třináct let soutěže se představilo na festivalu na dvě stě sedmdesát verbířů od tří do patnácti let. Letos museli projít náročným výběrovým sítem. Zřejmě nejmladším byl v loňském roce mimo soutěž teprve dvouletý Radomír Siman z Kunovic.

Z babiččiny truhly

V sobotu odpoledne Ivana Lůčná a Romana Habartová alias tetičky Fanka a Mařka předvedly nápaditý slovní a pohybový koncert v průvodním slově soutěžní přehlídky souborových choreografií Z truhly naší babičky. Představilo se čtrnáct souborů, z nichž pět bylo místních. Ze zahraničí se předvedly soubory Klások ze Slovenska, Belencerés z Maďarska a Kud Orfej ze Srbska. Pro zajímavost názvy některých choreografií - V Kunovicích pršalo, Našla sa fajka, A já budu, Sviňák, Jak šohaj ke galance došel až z Dolněmčí, Páva, Škádlení, Jarmark, Malé velké prádlo a oživlé košule, Hasičský bál, Tance národů žijících v Karpatké kotlině, Tance ze Šumadij.

Večer patřil zábavě při muzikách různého žánru. Ohňostroj byl současně večerkou pro děti.

Paní Ludmila

Po nedělní mši svaté za festivalové děti a koncertu duchovní písně v místním chrámu se v kunovickém přírodním amfiteátru připravovali mladí muzikanti na svoji přehlídku společně se sólisty v pořadu Na tenkou strunečku...

Krátce před zahájením projížděla kolem areálu motorová lokomotiva. Na přejezdu se střetla s osobním automobilem...Hrobové ticho. Stísněnost padla na všechny přítomné. Až po nějaké době, snad nikdo ani nevnímal čas, se roznesla smutná zpráva. Za volantem auta seděla jedna ze zakladatelek Kunovského léta Ludmila Habartová...

V myšlenkách proběhly vzpomínky na neščetná pracovní i přátelská setkání. Už v devíti letech začala sbírat taneční, pěvecké a hudební zkušenosti v dětském folklorním souboru Děcka z Kunovic. V souboru Kunovjan si našla svého životního partnera. Dceru a syna rovněž vedla k folkloru, kterému zasvětila celý život. V roce 1986 založila soubor Handrláček, ze kterého se časem stal Handrlák. Byla hybnou silou při kunovických tradičních událostech, jako je fašank, jízda králů či vánoční zpívání. Asi rok byla součástí realizačního týmu připravujícího premiéru souboru na prosinec letošního roku. Premiéra se však posou-

vá, její nápady nových choreografií se už nikdo nedozví...

Vzpomínkový večer na tragicky zesnoulou Ludmilu Habartovou se uskutečnil v Kunovicích v multifunkční hale v sobotu 27. října, kde šest místních tanečních souborů a pozvaný Kunovjan předvedou za doprovodu pěti cimbálovek ukázky jejich úspěšných choreografií...

Dnes tu, zítra tam...

Pořad cimbálových muzik Na tenkou notečku proběhl po tragické události pietně mimo pódium, ve stínu rozkvetlých lip. Závěrem se sešli všichni muzikanti. Společně zahráli a zazpívali Do hory ňa poslali.

Dnes jsme tu a zítra tam byl název společného galakonzertu v prosluněném přírodním amfiteátru. Všechny soubory si daly záležet, aby jejich krátké vystoupení bylo středem pozornosti diváků. A pak už dostala slovo odborná porota, aby vyhlásila výsledky. Ve sportovním zápolení si nejlépe vedl domácí Malý Handrláček. V národní přehlídce dětského verbuňku byl nejlepší Michal Varmuža z Podkověny. V soutěži choreografií ocenila porota Ústav sociální péče z Kunovic za radostný a přesvědčivý taneční projev, Kunovjánek za rytmické ztvárnění říkadla, Hradišťánek za přesvědčivé provedení hry Klobúkový, Kyjovjánek za příkladné předvedení řemeslnických tanců, Ovečky z Valašského Meziříčí za výběr tanců z Valašska, Malý Handrláček za ztvárnění tance Dolněmčanská, slovenský Klások za uchovávaní tanců z regionu, Dolinečku ze Starého Města za choreografické ztvárnění her a tanců oblasti, Děcka z Buchlovic za milé provedení tanců o řemeslech, dále pak kunovický Merínek, Děcka z Kunovic,

Mladinku Plzeň, srbský Kud Orfej i soubor z Maďarska. Mimořádného ocenění se dostalo cimbálovce Pramének z Uherského Ostrohu, tanečnímu sólistovi Peteru Gellénu z Maďarska, flétnistce a zpěvačce Vanji Dukič ze Srbska a zvláštní cenu získaly i tetičky Fanka a Mařka. Laureátem letošního festivalu Kunovské léto 2007 se stal soubor Belencerés z maďarské Békési.

Zdeněk Ondrášek

ČERMENSKÉ SLAVNOSTI PLNÉ EXOTIKY

Devatenáctý ročník Mezinárodního folklorního festivalu Čermenské slavnosti vyvrcholil tradičním galaprogramem v dolnočermenském kempu. Počasí se jen krátce před finále umoudřilo a tisícovce přítomných diváků dopřálo sluníčko mimořádné zážitky z vystoupení sedmi domácích i zahraničních souborů. Zahraniční hosté přijeli ze Slovenska, Bulharska a dokonce vzdálené a pro nás hodně exotické Indie. Rozhodně se bylo na co dívat.

Domáci Jitřenka

Dětský soubor Jitřenka se při galaprogramu představil ve všech třech věkových skupinách a nutno říci, že si děti jednotlivá vystoupení doslova užily. Diváci viděli

vystoupení těch nejmenších s názvem Hop koníčky a posléze i středních dětí v pásmu Nevdávej se má panenka. Následovala skupina nejstarších ve velmi zdařilém vystoupení s hráběmi, kde se střídaly vtipné scénky s živou rytmikou, vyklepávanou hráběmi.

Bulharské děti z burgasského souboru Trepetlika-Mladost ve svých pestřích krojích předvedly tance z regionu Strandja za doprovodu typické muziky ve složení dudy, buben a harmonika. To, že soubor za svá vystoupení získal doma i v zahraničí mnoho vavřínů, není náhodné, zpěvacké výkony dětského chóru i jednotlivců byly skvělé.

Skvělý Madovec

Jedním z nevěšedních zážitků dolnočermenského festivalu bylo vystoupení dětí bratislavského souboru Madovec. Nevšední v tom, že se jedná o soubor sluchově postižených, kteří se dorozumívají pouze znakovou řečí. Přes tento handicap však děti rychle přesvědčily publikum o tom, že je tancování baví a že jsou schopni předvádět krásu slovenského folkloru jako ostatní. Zatančily tance z Myjavských Kopanic a ze Zemplína a dokonce přidaly i tanec „zpívány“ ve znakové řeči.

Členové souboru Nisanka z Jablonce nad Nisou představili tance z Pojizeří a z Podještědí. Bylo hezké srovnat jejich vlastnoručně šité kroje s kroji ostatních českých souborů.

Dalším souborem, který se v galaprogramu představil, byl slovenský soubor Magura z Kežmarku, který předvedl velmi temperamentní tance ze Šariše a ze Zemplína, ve druhé části programu pak tance spo-

jené se starými goralskými zpěvy.

Ústeckoorlický soubor Jaro se představil v znovuobnoveném pásmu Džbánčkovy. Vydařené scénky, velmi zdařilá muzika i taneční projev znovu potvrdily, že soubor stále umí.

Exotika z Gujaratu

Vyvrcholením festivalu byl bezesporu soubor Spandan z indického Gujaratu. Krásné kroje, neustále se usmívající tanečnicki i hudebníci, nevěšední hudební nástroje společně s velmi originálními tanci. Podlahový akordeon a různé doprovodné rytmické nástroje, stejně jako nevídaný temperament účinkujících, to vše uvádělo publikum do správného varu. Důkazem toho byly nakonec i rytmicky se pohupující hlavy diváků

i přihlízejících souborů. Noční bohatý ohňostroj při večerní diskotéce už pak jen doplnil zdařilý sobotní program.

Galaprogramu předcházela šňůra devíti festivalových vystoupení, která probíhala postupně v Dolní Dobrouči, ve Svitavách, Lanškrouně, Dolní Čermné a v Žamberku. V krásném zámeckém prostředí se divákům představil indický a bulharský soubor jako doprovodný program slavností Svátky dřeva.

Letošní ročník Čermenských slavností se odehrával před mimořádnou diváckou kulisou, odhadem vidělo jednotlivá vystoupení kolem dvou tisícovek lidí. Byla to velice úspěšná předpremiéra příštího ročníku, kdy si festival připomeneme dvacáté narozeniny.

Text: Petr Ryba

Foto: Oldřich Koudelka

oživuje folklor především Opavského Slezska dodnes.

...a léta běží přátelé

Taneční soubor Satina byl založen při tehdejšímu Domu kultury Ostravsko-karvinských dolů a jeho první vedoucí se stala jeho zakladatelka Hana Podešvová. V roce 1978 se souborem začala spolupracovat cimbálová muzika, kterou téhož roku založil Jaromír Dadák. Ten také v roce přejmenování souboru převzal jeho umělecké vedení, organizačním vedoucím se stal František Páleníček. Na práci souboru se také významně podíleli vedoucí taneční složky a choreograf Aleš Polzer a Eva Polzerová. Od roku 1986 pracuje rovněž Dětský soubor Heleny Salichové, který sdružuje desítky dětí ve věku od pěti do čtrnácti let. V roce 1992 se soubor stal občanským sdružením a později začal pracovat při Vysoké škole báňské - Technické univerzitě Ostrava.

Jak už bylo napsáno v předchozích řádcích, Slezský soubor písní a tanců Heleny Salichové zpracovává folklorní materiál především z oblasti Opavského Slezska. Při svých vystoupeních užívá stylizovaný klimkovský kroj. Vychází z publikovaných a rukopisných sběrů Hany Podešvové, Heleny Salichové a z písňových sbírek Františka Sušila, Františka Myslivce či Jana Vyhliďala a dalších.

Choreografie základního materiálu, kterým soubor disponuje dodnes, zpracovali Hana Podešvová - Čtyři podoby tańca na Opavsku, Polka jede, Boleslav Slováček - Chlopsky, Věra Bílková - Vítání jara, Rozlučka, Věra Vahalíková - Vánoční koledování a Aleš Polzer - Bala-

Folklor lidi sbližuje

Ono už je to třicet let? Ano. Již tři desetiletí spojuje u nás v Ostravě různé lidi stejný zájem: folklor a činnosti s ním bezprostředně spojené. Mnozí z těch, kteří u nás začínali, již vychovávají vlastní děti a dokonce vnoučátka. Mnozí z nás se v souboru poznali, sblížili, sezdali a založili rodiny. A vedou své děti k folkloru. Říkají nám Salichovci, protože naším uměleckým domovem je Slezský soubor písní a tanců Heleny Salichové.

Úcta k venkovu

Náš soubor nese jméno po malířce, grafičce, sběratelce a spisovatelce Heleně Salichové, rodačce z Kyjovic. Již v dětství si všímala života venkovského lidu a počáteční učitelské působení tento její zájem ještě více prohloubilo. Sbírala lidové písně, z nichž některé posílala Leoši Janáčkovi, později sledovala i další projevy lidové kultury - narativní folklor, zvyky, kroje - a své dojmy i shromážděný materiál využívala ve své vlastní literární činnosti. Vedle autorských písemných záznamů pořizovala i výtvarné zachycení mizejících kulturních hodnot. Její tvorba s vesnickou tematikou, například krojové studie, zobrazení slezských venkovských žen, rodinné portréty a podobně, nebo ilustrace k lidovým písním jsou charakteristické jednoduchou linií a prostým barevným laděním. Slovesná i výtvarná stránka jejího díla se vždy vzájemně doplňovaly.

Když v roce 1977 vznikala na podnět PhDr. Hany Podešvové a Anny Buroňové v Ostravě soubor Satina, již tehdy

se v hlavách těchto vzácných žen rodila myšlenka, aby činnost tohoto folklorního kolektivu navázala právě na přebohaté dílo Heleny Salichové, v němž slezská lidová kultura hrála prim. A tak již v roce 1982 byl soubor přejmenován na Slezský soubor písní a tanců Heleny Salichové a pod touto hlavičkou

da, Cepový, Vrtky. Hudební úpravy jsou především dílem Jaromíra Dadáka.

Domáci i světové úspěchy

Za tři desítky let činnosti ostravského Slezského souboru písní a tanců Heleny Salichové jím prošlo takřka šest stovek členů, zpěváků, muzikantů a tanečníků. K těm nejvýznamnějším patřili například Irena Perutková, Martin Černík, Anna Ramíková, Libor Cenek, Irena Cenková, Petr Prause, Eva Prauseová, Jan Honek, Jana Knobová, Eva Plocková, Rostislav Směja, Šárka Rychtářová, Jana Čubíková, Věra Vahalíková, Dan Hrubý a mnozí další, není možné všechny vyjmenovat. Za dobu své dlouhé existence soubor absolvoval více než dvanáct set vystoupení po celé republice, ale i v zahraničí. Na festivalech ve Strážnici, Dolní Lomné, Luhačovicích,

ale i v Německu, na Slovensku, v Polsku, Francii či Ukrajině, získal mnoho cenných uznání a aplaudovaly mu tisíce nadšených diváků a posluchačů.

Slezský soubor písní a tanců Heleny Salichové natočil v druhé polovině devadesátých let celkem čtrnáct tanců do videodokumentace Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska realizované Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici. Účinkoval v několika folklorních televizních pořadech a jeho cimbálová muzika je častým hostem ostravského studia Českého rozhlasu. Soubor každoročně organizuje přehlídku dětských folklorních souborů z regionu, vánoční a velikonoční programy, setkání cimbálových muzik, výchovné koncerty a významně se podílí na výchově dětí a mládeže. V prostředí ostravské aglomerace udržuje povědomí o tradiční slezské lidové kultuře.

Narozeninový dort

Letošní narozeniny souboru si jeho bývalí i současní členové, jejich blízcí a přátelé, ale také zahraniční host, folklorní soubor Altai Kai z jihozápadní Sibíře, náležitě užili. Společně strávili příjemný, tancem a písničkami naplněný večer, který se protáhl až do skorého rána. Narozeninový dort byl plný vzpomínek, přátelství a radosti a každý z přítomných si z něj mohl užít, kolik chtěl. Všichni se pak shodli na tom, že jedním z nejkrásnějších darů člověka člověku je radost. A my, Salichovci, jsme rádi, že můžeme být součástí velké folklorní rodiny, že můžeme radost rozdávat všude tam, kde jsme vystupovali, vystupujeme a budeme vystupovat.

Text: Petra Vítková
Foto: Miroslav Langer

VODĚNKA SE ZDE „ČERMNALA“

Dolní Čermná je sice neveliká obec na Ústeckoorlicku, ale zná ji prakticky celý folklorní svět. Uskutečnilo se zde totiž již devatenáct ročníků mimořádně úspěšných Čermenských slavností, podniku jež bez nadsázky patří k těm nejvyhledávanějším. Ostatně píšeme o tom na jiném místě časopisu. Kdo však do obce zavítá na festival, většinou si již nestačí prohlédnout ostatní či se seznámit s bohatou historií Čermné, ani její aktuální současností. Proto tento článek přijměte jako příjemnou letní procházku touto sympatickou východočeskou obcí.

Dolní a Horní

Obec Dolní Čermná se jako přibližně tříkilometrový had vine v úvalu potoka Čermenky a původně byla jedinou obcí, a to až do roku 1935, kdy se administrativně rozdělila na horní konec - Horní Čermnou a dolní konec - Dolní Čermnou. První zmínka o vsi, která se německy jmenovala Rottenwasser, pochází z donační listiny Václava II. z roku 1304, jíž daroval celou oblast Zbraslavskému klášteru. Její místní jméno má původ v pojmenování potoka, jehož voda se vyplavovanými usazeninami barvila do červena, staročesky se tedy „čermnala“.

V souvislosti se založením litomyšlského biskupství a ustavováním jeho diecéze se roku 1349 ves Čermná - Ruffa aqua uvádí jako farní. Během husitských válek, po zániku biskupství, uchvátili ves světští šlechtici.

V době pobělohorské, kdy roku 1622 koupil panství Karel z Lichtenštejna, zača-

la v oblasti rekatolizace a místní farnost zanikla. Čermná byla českou vesnicí, na rozdíl od národnostně smíšených sousedních Verměřovic a německých Jakubovic. Čermenská fara byla znovu obnovena při kostele svatého Jiří až roku 1671.

První žárovky

Přes všechny peripetie spojené s rekatolizací se v Čermné udrželo tajné nekatolictví, především učení Jednoty bratrské. Tísňivé náboženské i hospodářské poměry přiměly roku 1736 jeho tajné vyznavače dokonce k velkému útěku do evangelického Saska, přičemž podobné „útěky za vírou“ se pak v menší míře opakovaly i později. Po roce 1850 pak na ně navázala i vystěhovalecká vlna do Ameriky, vyvolaná spíše ekonomickými poměry v oblasti. Po vyhlášení tolerančního patentu se většina obyvatel horní části Čermné a Nepomuk přihlásila k evangelickému vyznání,

zatímco převážná část obyvatel dolní části vesnice zůstala katolická. Právě konfesijní rozdělení, spolu s několika dalšími faktory, přispělo k pozdějšímu rozdělení vesnice na dvě samostatná sídla.

Roku 1873 byla Čermná povýšena na městys. V tom čase patřila k bezkonkurenčně nejlidnatějším bocím v regionu a dynamicky se rozvíjela. Už v roce 1860 zde fungovala pošta, vznikla zde záložna s vlastní budovou a další významné objekty. Roku 1877 dostala zděnou budovu i obecná škola a roku 1907 byla na náměstí postavena secesní stavba školy měšťanské. Na sklonku devatenáctého století se začal zavádět vodovod a roku 1903 bylo dokonce náměstí osvětleno prvními pěti žárovkami, tehdy ještě s bambusovým vláknem. Napájeny byly elektrickým proudem z dynamy v Pecháčkově mlýně. Telefon sem byl zaveden v roce 1923 a vznikl zde jeden z nejstarších biografů na Lanškrounsku, a to již v roce 1928.

Jazykový ostrůvek

V době druhé světové války byla horní část obce Dolní Čermná, navzdory ryze českému charakteru obce, anektována do Sudet, kde tvořila s okolními českými obcemi, jako byly například Výprachtice a Heřmanice, jakýsi český jazykový ostrůvek. Dolní část Dolní Čermné zůstala v Protektorátu a její úřední název zněl Česká Čermná - Böhmisches Rottwasser. Po válce se uspořádání obce opět vrátilo do původní podoby, v roce 1974 k ní byla ještě připojena po válce vysídlená

obec Jakubovice, poprvé vzpomínaná stejně jako Čermná již v roce 1304.

Obec vždy žila bohatým kulturně společenským životem, neboť to byla právě kultura a činnost spolků, která pomáhala zdejšími lidem vypořádat se s nástrahami četných dějinných zvratů, které poznamenávaly osudy čermenských lidí. Nejstarším spolkem je dodnes působící divadelní ochotnický spolek, založený již v roce 1874. Druhým nejstarším čermenským spolkem je Sbor dobrovolných hasičů založený v roce 1879, svou výraznou roli v dějinách obce sehrál Sokol i Orel, tělovýchovné organizace. V Dolní Čermné neformálně rovněž funguje dechová hudba, jejíž tradici založili vysloužilci z prusko-rakouské války. V roce 1994 byl založen dětský folklorní soubor Jitřenka, který vzorně reprezentuje obec na domácích i zahraničních folklorních festivalech a slavnostech. Moderní sdružení Oldtimer Gentleman Car Club založené v roce 1999, pořádá populární závody automobilů-veteránů.

Příroda a památky

Okolní překrásná příroda ukrývá mnoho historických památek a objektů lidové architektury. V hladině zdejšího rybníka, v jehož blízkosti se mimo jiné konala většina ročníků zdejšího folklorního festivalu, se zrcadlí věž kostela svatého Jiří, který byl postaven v letech 1687-1690 a navázal na starší věž z roku 1559. Za vidění stojí i barokní kaple svaté Barbory, barokní pilíř Panny Marie Bolestné či sochy svatého Jana Nepomuckého a Nejsvětější Trojice. V obci

je v původním či nepříliš pozměněném stavu zachováno i několik dřevěnic, roubených chalup a roubený statek.

V současnosti žije v téměř čtyřech stovkách domů přibližně třináct set padesát obyvatel. Dolní Čermná je moderní a dynamicky se rozvíjející obcí, jejíž obyvatelé si plně uvědomují, jaké hodnoty jim dali do vínku předchozí generace a jejich pozitivní odkaz se snaží aktuálně rozvíjet. Je dobře, že je to právě lidová kultura a folklor, které dávají zejména dětem a mládeži příležitost kontinuálně navazovat na bohatou obecní historii a její umělecké prvky přetvářet do nezapomenutelných zážitků pro stovky a tisíce návštěvníků nejen Čermenských slavností, ale i jiných festivalových vystoupení. A co víc, díky čermenským folkloristům každoročně do kraje říčky Čermenky nahlížíjí i členové zahraničních folklorních souborů, přicházejí se svojí národní kulturou, zvyklostmi a tradicemi. Takovéto výměny jsou prospěšné pro obě strany. Živá voda partnerství se zde barví sice ne do červena, ale spíše do pestrobarevná, „čermnají“ se zde nová přátelství a upřímné stisky rukou...

Text a foto: Oldřich Koudelka

v podniku pracovala, stala se mistrovou pro výcvik nové generace krajkářek, ale posléze jsem se vdala, přišly děti. Následovala jsem manžela, postavili jsme si dům a vše chvíli bylo na vážkách. Přišel listopad 1989 a já se rozhodla v oblasti paličkované krajky podnikat. Začala jsem na živnostenský list dělat na sebe.“

V dílně paní Mileny je příjemně, i v letním horku se zde dá dobře „vegetovat“. Rozhlížím se kolem sebe po stěnách i pracovních stolcích s půlkruhově vykrojeným, otáčivým stolečkem. Jak mi krajkářka vysvětluje, je to neocenitelná pracovní pomůcka, která pevně drží látkový válec, na kterém je uchycena osnova, spousta potřebných špendlíků, vzor budoucího výrobku a konec konců i nezbytné paličky, připomínající zmenšeninu „bejzbolové“ pátky. „Nejprve byl s touto technologií problém, ale manžel má blízko ke dřevu, tak mi dnes všechno nezbytné vyrábí sám. Včetně rámečků na hotové výrobky a jejich zasklívání,“ říká paní Ficnerová.

Paličkováná krása hladí vkus

Při pohledu na její ruce, na koncert prstů, jsem chvílemi ztrácel zrakový kontakt s rodící se podobou příští paličkované krajky. Zkoušel jsem ještě jednou a znovu, několikrát, zaostřit, ale prostě to nešlo. Vrozená zručnost, škola a především léta trpělivé praxe, ji pro uměleckou práci paličkářky vyzbrojila natolik, že je prostě pro laika normální, že nestačí vnímat prstoklad a rodící se obrazce. Dal jsem tedy, jako mnozí přede mnou, přednost pohledu na krásu rozvěšenou v rámečcích po stěnách příjemného lanškrounského domu, kde paní Milena Ficnerová s manželem a jezevčíkem Benem žije a vytváří obdivuhodnou krásu paličkované krajky.

Motivy

V lanškrounské dílně se nevytváří jen klasická paličkovaná krajka v podobě ubrousků, závěsů, předložek a prostírání, ale i krajka umělecká, laicky řečeno rámovaná, obrázková. Jsou to drobné motivy lidových prvků, motivy přírodní, portrétní, krajinné, zvířecí a ptáčí. Ale své místo zde mají i úžasné šperky, doplňky ošacení a abstrakce. Kombinace prvků. Kraslice s krajkou, kůže s krajkou, keramika s krajkou. Úžasné věci, ale fantazie autorky nepřekračuje přijatelnou mez. „Technologie výroby je spjata s určitým

(Ne) švadlenka

Ač se to možná bude někomu zdát divné, paní Milena se nechtěla stát krajkářkou, ale švadlenou. Byl to jakýsi její dětský sen. Líbilo se jí, jak pod rukama šikovných žen vzniká míra, střih, zkušební model a v konečném důsledku šaty, róby, kostýmy, obleky a kdo ví, co ještě. Nicméně již v dětství tu byl onen pomyslný drápek, kterým se zachytila něčeho jiného, tedy všeho pěkného, co s sebou přináší lidová kultura. „Vlastně již někdy v deseti letech jsem začala malovat kraslice, naučila nás tomu jedna paní učitelka, která se touto činností aktivně zabývala a mne to na první pohled chytilo. Každým rokem jsem se nějak zdokonalovala, nejprve to byla vosková batika, což je překrývání různých barev a malování přes ně voskem. Až je vajíčko hotové, setře se a tím vzniknou krásné motivy v pestrobarevné mozaice. I dnes, po létech, mne pořád fascinuje, jak se obyčejné sněhobílé vejce dá přeměnit

na úžasný výrobek, který je neodmyslitelným koloritem Velikonoc, ale třeba i malým dárkem v průběhu roku.“

Paní Ficnerová vyzkoušela pocho-pitelně i jiné techniky malování vajec, ale přesto, že je dělá již více než třicet let, zde její cesta za tradičními řemesly neskončila. Na švadlenu tenkrát, když končila základní školu, brali jen děvčata se sníženou pracovní schopností. Ale v krajkářském učilišti v nedalekém Vamberku byla místa volná. K ručním pracím podle rodičů, učitelů i známých měla vrozený talent, a tak nebylo vlastně co řešit...

První krajky

Návštěva v učilišti a nástup do něj mladou Milenu Ficnerovou nadchla, navíc kdysi paličkovanou krajkou dělala jedna rodinná vzdálená příbuzná. „Bavilo mne to, baví a doufám, že bavit bude. Vyučila jsem se pod Vambereckou krajkou, poté jsem po vyučení asi pět let

názorem, filozofií, proto musím mít fantazii lehce umírněnou, představivost nesmí předbíhat výrobu. Nejde o to, že bych nebyla schopna vytvořit jakýkoliv motiv, ale spíše o to, aby divák, uživatel, nenabyl přesvědčení, že je to za hranicí jeho vkusu. Myslím si, že to je právě to krásné na paličkované krajce, kterou vytvářím, že nejde do krajnosti, ale hledí vkus.“

Z výrobků prezentovaných z domácí výstavní plochy, hovoří něha, láska, cit a trochu i romantika. Úžasná posedlost řemeslnou dokonalostí a tím i dar, předat tyto hodnoty zákazníkovi, divákovi. V žádném případě to není laciná komer-

ce, které jsme někdy na lidových jarmarcích svědky. Zde se nabízí lidská duše.

Nic netají

Kurzy paličkové krajky, které paní Ficnerová vede, navštěvují ženy různých věkových i sociálních skupin, a bylo jich již mnoho desítek. Nikdy mezi nimi nebyl jediný muž, asi je tato ruční a trpělivá práce na hony vzdálena mužskému myšlení. Podstatnější však je, že paní Milena nic ze svého „kumštu“ netají, naopak se o něj snaží podělit s jinými. „Chápu to tak, že jsou hodnoty a tradiční věci, které by si člověk neměl nechávat sám pro sebe, se kterými by měl

své pocity dělit. Proto vedu kurzy paličkovaní, proto společně s mými kolegyněmi děláme výstavy a šíříme slávu ne naši vlastní, ale té úžasné krajky, kterou nám generace žen před námi daly do vínku,“ vyznala se sympatická Milena Ficnerová.

Text a foto: Oldřich Koudelka

Nedávno se Dana Zátopková rozhodla k překvapení všech známých přestěhovat a přepustit dům synovcově rodině. „Mladí potřebují větší prostor a já jdu do domku jen o pár stovek metrů dál, takže se toho zase tolik nezmění. I tam bude zahrada, kde budu moci vzpomínat na tvrdou sportovní dřinu, chvíle opojné slávy, vzestupy i pády, ale třeba i to, jak se zde na periferii Prahy před lety proměnovali bažanti a srneček, kterému jsme s Emilem dali jméno Honzík. Budu si vybavovat vzpomínky, které se nezapomínají,“ říká legenda naší atletiky.

Měla jsem překrásný život...

Olympijská vítězka z Helsinek v roce 1952 oštěpařka Dana Zátopková, majitelka mnoha dalších cenných kovů, světová rekordmanka v hodu oštěpem, účastnice čtyř olympijských her, ale také manželka slavného běžce Emila Zátopka a milovnice hodných lidí a přátel, věčná optimistka, dovede poutavě vyprávět nejen o sportu, ale i o svém překrásném dětství a vztahu k lidové kultuře. Bylo tomu tak i při našem jarním setkání, které přesto, že bylo věnováno úplně jiným tématům, sklouzlo nakonec právě na tuto notu. Na stole zavoněl skvělý závin a sklenka valašské slivovice s medem. Po pravdě řečeno, komu se kdy poštěstilo košťovat skvělou slivovičku s legendární olympijskou vítězkou! Mně ano!

Ctí tradice a zvyky

Jak již bylo napsáno v předchozích řádcích, Dana Zátopková se stále a ráda

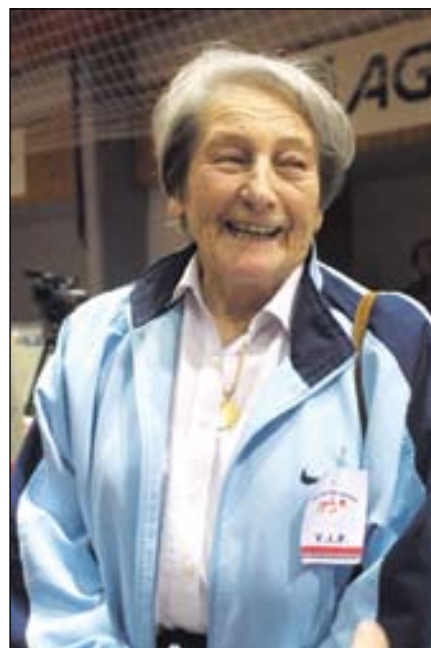
Sběratelka písniček

Ani se nechce věřit, že mistryni sportu Daně Zátopkové uběhl život doslova jak na běžecské trati jejího manžela, kterému neřekla jinak než Ťopek. Oba se narodili ve stejný den, devatenáctého září a paní Dana letos v tento den oslaví již své pětadesáté narozeniny. Emil je již, žel, od roku 2000 ve sportovním nebi a odpočívá na Valašském Slavině v Rožnově pod Radhoštěm.

Dana je ve svém pokročilém věku stále mimořádně aktivní, vitální, činorodá, nezanedbává své přátele a stále se vrací do kraje svého mládí, tedy na Valašsko. Velice ráda si zazpívá oblíbené moravské písničky, jichž má unikátní sbírku. Nasbírala jich více než pět stovek a stále se pídí po nových moravských lidových

textech. A k písničkám patří i posezení u červeného vínečka či stopečky slivovice, které v rozumné míře a s dobrými přáteli nikdy neodmítne.

Její koníčkem je zahrada, stromy, květiny, ptáci ve větvích. „Ptáčkům nikdy nevadila naše přítomnost, zvykli si na nás a my s dojetím pozorovali, jak se staří ptáččí rodičové starají o své potomstvo, než vylétne z hnízda. Rozmanitost ptactva se v pražské Tróji, kde jsme s Ťopkem žili od sedmdesátých let minulého století, časem hodně změnila. Dřívější žluny, žluvy, kosy a drozdy, občas přilétl i jestřáb, nahradily sojky a straky. Dokonce tady bývali i slavíci. To jsme je pak kolem jedenácté večer chodili poslouchat. Máme tady hodně sýkorek, koňader, modřinek, létají sem brhlíci a šediví mouniváčci,“ vzpomíná zasněně Dana Zátopková.

vrací na milovanou Moravu. Narodila se ve Fryštáku a mládí strávila v Uherském Hradišti. Kořeny mám zapuštěné právě tam. „Uznávám ráda tradici a pevně věřím, že by se tradice a zvyky našeho národa měly dodržovat, a to v celé naší vlasti. Rozhodně se nemusíme sklánět před cizími tradicemi, vždyť jich máme dost,“ konstatuje.

Jako malá zažila masopustní veselí, venkovské Velikonoce a čas adventu, dožínky, hody, moravské svatby, včetně pravého čepení, kdy se vdané ženě vázal šátek. Pamatuje, jak se těsto vozilo na trakaři k pekařům, jak se pekl v peci chléb či jak se sbíraly v lese borovicové šišky, aby se pec lépe roztopila. Učila se vázat povřísla a stavět snopy, staré zemědělské práce, jež dnešní mládež nezná. „Můj otec byl voják z povolání. Když byl taťka pryč, třeba na manévrech, naučila nás mamka vždy před jeho příjezdem nějakou novou písničku. Až později zjistila, že je sbírám. A tak si třeba vzpomněla na nejednu písničku, kterou jsem ještě neznala a neměla zapsanou, kterou zpívala už naša stařenka. A zazpívala mi ji,“ vzpomíná paní Dana na dětství.

Jen málokdo ví, že Dana Zátopková byla a je zručnou maléřečkou, která dovede ze slepičího či husího vejce vykouzlit ostrým rydlem a barvami úžasný a tradiční skvost lidové kultury. „Folklor a lidové tradice jsou nejcennějšími hodnotami našeho národa, jsou vyznáním lásky k domovu a rodnému jazyku. Je moc dobře, že neodchází se starými lidmi na věčnost, ale že má stále ještě dost následovatelů, mladých lidí v souborech, členů Folklorního sdružení České republiky, kteří tyto hodnoty nejen udržují, ale nesou je dál, jako jakousi pomyslnou štafetu příštím generacím,“ vyznala se bývalá olympionička.

Recept na dlouhověkost

Jak sama s úsměvem sobě vlastním říká, jsou mezi námi století padesátníci, ale i osmdesátiletí mladíci. Při jejím neutuchajícím temperamentu zcela jednoznačně patří do té druhé kategorie, mezi ty mladé. Nějaký speciální recept na dlouhověkost však nemá, spíše jen konstatování: „Myslím si, že musíte mít pověstnou špetičku štěstí a snad i dobré geny po rodičích. Rozhodně činorodá práce, aktivita a všestranný zájem jsou základem dlouhověkosti a správných životních postojů, dobré fyzické i dušev-

ní kondice. Prostě musím pozorně a všechno se zájmem sledovat, pořád se učit, aby mi nic nového neuniklo. Všechno to dění okolo mne. Je přece známo, že ženy, které se o někoho starají, o někoho pečují, jsou dlouho činné, zatímco muži, ztratí-li svoje zájmy, třeba i práci, nejsou mnohdy schopni si najít jiné zájmy. Žena si vždycky dovede něco najít,“ říká Dana Zátopková a jak sama dodává, člověk především nesmí za žádných okolností ztráct dobrou náladu a optimismus. „Život je dřina, stejně jako sport s člověkem někdy hodně zamává, jednou nahoru, jednou dolů, ale ono se vždycky všechno nějak vyčábrí.“

K památkám své sportovní kariéry se vždy chovala prakticky, ostatně za to mohl spíše její manžel. Dřevěný oštěp Karhu, který v Helsinkách doletěl pro olympijské zlato, se v Ťopkových rukou proměnil v násadu dodnes používaného smetáku. „Když to jednou u nás při návštěvě viděl finský rozhodčí, který mi ho tenkrát schoval, málem omdlel.“

Důležitější než různé haraburdí z dávných let jsou však pro Danu Zátopkovou mezilidské vztahy, blízkost dobrých a korektních lidí. Stále se pohybuje mezi mládeží, začínajícími atlety a zaujaté jim vykládá o své sportovní kariéře a potřebě sportovat, aby se člověk správně harmonicky rozvíjel. Před časem ji potěšili vodáci z Klubu olympioniků, kteří ji vzali na projíždku dračí lodí. I domů si za ní chodí nastupující sportovní generace ráda pro radu, i jen tak popovídat. Ani jednou nepovzdychne nad osudem,

který jí nedovolil okusit radost z vlastního potomka. Není na to prostě čas. „Prožila jsem dobrý život, pořád jsem blízko sportu a sportovců a dokud to půjde, budu jim pomáhat. Jsem šťastná...“ řekla na závěr její návštěvy paní Dana Zátopková.

Připravil: Oldřich Koudelka

Jak přišel verbuňk na Kyjovsko

Tanec „verbuňk“ slováckých chlapců získal od UNESCO titul Mistrovské dílo ústního a nehmotného dědictví lidstva. Pro nás, Moravské Slováky, je to velká pocta. Už v osmnáctém století jezdili mládenci ze Svatobořic a Mistřína na Strážnicko pro seno. Při jedné zábavě se ve Strážnici seznámili s tancem Danaj a s cifrováním chlapců. Doma se pak pokoušeli tancovat také tak. Tak mně to vyprávěli staří pamětníci ve Svatobořicích, tak vznikl „svatoborský danaj“, jak ho ve svých sběratelských pracích popsala Zdena Jelínková.

Má matka vzpomínala na sokolský ples v Kyjově v roce 1910, kdy s otcem tancovali „starodávny“ a „šotyšku“. Otec o přestávce předstoupil před muziku, zazpíval písničku a když ji muzika přehrávala, poskakoval z jedné nohy na druhou. V roce 1922, když mě bylo osm let, pořádali ve Svatobořicích dožínky. Při taneční zábavě se postavili chlapci před muzikanty, zazpívali písničku „Štýry koně ve dvoře“ a když ji muzikanti hráli, tak chlapci skákali „strážnickou cifru“. Že se jí tak říká ovšem nevěděli. Kliment Navrátil ve svých vzpomínkách uvádí, že ji pamatuje, jak bukovanští chlapci při nějaké letní muzice poskakovali před muzikanty z jedné nohy na druhou a nazývá toto poskakování již cifrou. Přesto však nepovažují toto poskakování za počátek verbuňku na Kyjovsku, protože se nevyvíjelo, by naopak vlivem dechové hudby upadlo v zapomnutí.

Skutečný chlapecký verbuňk na Kyjovsku až do roku 1921 nebyl znám. Ponejprv se s ním kyjovská veřejnost mohla seznámit až v letech 1921, 1922 a 1927 při slavnostech Slovácký rok v Kyjově, kdy skupina mládeže z Lanžhota předváděla hodové tance vrtěnou, hošije a verbuňk. Avšak ani po těchto ukázkách se verbuňk na Kyjovsku neuchytil.

Jak se tedy dostal verbuňk na Kyjovsko? Po první světové válce a hlavně v třicátých letech odešlo hodně mladých lidí z Kyjovska studovat do Brna. Když se dozvěděli, že v metropoli existuje Slovácký krúžek, tak tam začali chodit. Ze Svatobořic to byli Karel Binka, František Rubecký a Vlasta Krejčová. Zvláště Franta Rubecký měl mezi svatoborskou chasou velkou a přirozenou autoritu.

V Krúžku se seznamoval se studenty z Podluží, a také mezi námi propagoval podlužácké písničky a tance. Nás chlapce nejvíce zaujal právě verbuňk, učili jsme se ho skákat při harmonice, později při dechové muzice. Jednou v létě roku 1932 domluvil se studenty z brněnského Krúžku, že k nám do Svatobořic přijedou na hodky. Dokonce je o tom záznam v obecní kronice. Předvedli vrtěnou, hošije a verbuňk. Tehdy jim již hrála svatoborská dechovka, jejíž členové se seznámili s podlužáckými písničkami při návštěvách na Podluží. V létě následujícího roku jsme na oplátku jeli na hodky do Lužic. Společnými návštěvami

jsme si verbuňk tak osvojili, že jsme ho skákali při každé příležitosti nejen doma, ale i v sousedních vesnicích.

Pak přišla okupace a po událostech sedmnáctého listopadu 1939 byly uzavřeny vysoké školy. Studenti se vrátili do svých domovů. Kyjovští studenti byli atmosférou v brněnském Slováckém krúžku natolik ovlivněni, že se začali v Kyjově scházet v hotelu Slavie a brzy dali dohromady i cimbálovou muziku, která se učila hrát písničky z Poláčkova zpěvníku Slovácké písničky. Scházeli se jednou za čtrnáct dnů a hudci hrávali i verbuňky. My chlapci s děvčaty ze Svatobořic jsme tam také začali chodit.

Chlapci cifrovali k muzice a zazpívali jsme si verbuňk, obyčejně „Padá, padá rosenka“. Muzika ho zahrála a my jsme skákali verbuňk. Kyjovská děvčata hleděla a brala do tance nás, Svatobořáky.

Kliment Navrátil shromáždil kolem sebe skupinu chlapců z Kyjova a Nětčic a počali jezdit na taneční zábavy do Svatobořic, hlavně na „Liďák“. Tam se kyjovští a nětčičtí chlapci učili skákat verbuňk. Sám Kliment Navrátil se několikrát vyjádřil, že se naučil verbovat na hodech ve Svatobořicích na „Liďáku“.

Tak se dostal verbuňk do Kyjova a na Kyjovsko.

Text: Oldřich Krejčí

Foto: František Synek

Věruška ..., tak ji všichni znali

Věruška, Věrka nebo paní Šimková. Tak jsme ji všichni znali. Málokdo jí říkal Věra. Znělo by to tak nějak tvrdě. Věruška byla totiž osoba pro všechny milá, usměvavá, ochotná. Třicátého května nás, žel, navždy opustila...

Věrka Šimková byla choreografka, umělecká vedoucí, jedna ze zakladatelek souboru Ostravica, dále sběratelka lidového umění v písniích a tancích horalského Lašska – jako jedna z mála se mohla pochlubit vlastními sběry a zápisy. Podstatně ovlivnila folklorní dění v regionu Ostravska. Kromě vedení souboru Ostravica se podílela na umělecké tváři souboru Pilky ze Lhotky a vychovala umělecké vedoucí souborů Ostravička, Vonička, Ondrášek a také souboru Vandrláci v Chicagu.

Vždycky říkala, že tančit můžou všichni, i ti, kteří moc talentu nepobrali, ale tančí s chutí. Vždycky pracovala s lidmi v souboru jako s individualitami, s jejich osobními charaktery a schopnostmi

a nechávala jim vlastní prostor.

Věrka – vypravěčka – byla bezkonkurenční. Každý krok, tanec nebo písničku dovedla doprovodit poutavým slovem o historii, kde ho zapsala, viděla nebo našla, spojení něčeho neuchopitelného s konkrétním místem či osobou.

Jako člověk byla Věrka takovou tou hodnou babičkou, nejen pro svoji rodinu, kterou milovala, ale taky pro nás. Vždyť ona s námi prožívala naše lásky, svatby i rozvody, výchovu dětí, změny zaměstnání, vše to dobré i zlé. Pro každého zlobivce měla vlídné slovo, ale kdo si zasloužil, tomu dala za vyučenou jasně a rázně.

I když už rok nebyla v souboru a my jdeme dále, bude mně i ostatním, kteří byli s ní těmi společnými lety vnitřně spojeni, moc chybět. Měli jsme takovou pomyslnou jistotu, že tady je, že nás sleduje a kdykoliv za ní můžeme zajet do Bašky nebo jen zavolat. A teď už tady není. Ale nechci končit smutně. Věrka

by to nechtěla. Musím jen zopakovat, že jdeme dále a Věruška v duchu s námi.

Monika Škanderová
Soubor lašských písni a tanců
Ostravica

Dny tradiční kultury

V červnu jednal mezinárodní výkonný výbor projektu Dny tradiční kultury ve Strážnici o zabezpečení průběhu akcí a finančním příspěvku z fondu Visegrádské čtyřky. Jednání se zúčastnili vedoucí představitelé Folklorního sdružení České republiky, Národního osvětového centra Bratislava, Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici. Jednání řídil ředitel strážnického NÚLK Jan Krist.

Výkonný výbor posuzoval připravenost akcí Dnů tradiční kultury v České republice a na Slovensku, jejich organizační, odborné, personální a finanční zajištění. Konstatováno bylo, že úspěšně proběhla Taneční dílna pro děti v Tatranské Štrbě, v návaznosti na setkání lektorů v Likavce. Výstupem ze setkání lektorů byl organizační pokyn a metodika odborné stránky tanečních dílen. Vyvrcholením bude vystoupení na festivalu Písni a tancem v Luhačovicích.

Národní osvětové centrum Bratislava podalo informaci, že pravidelná akce Setkání mladých folkloristů v rámci festivalu ve Východné se letos konat nebude, ale současně seznámili výkonný výbor o obnovení akcí - studentském semináři, který se bude konat v rámci slavností v Kokave devátého až desátého srpna tohoto roku.

Předseda Folklorního sdružení České republiky Zdeněk Pšenica na jednání zdůraznil, že výchova mladé generace je pro zachování lidových tradic významná, že projekt Dnů tradiční kultury má podporu Ministerstev kultury České i Slovenské republiky a také obou velvyslanců zmíněných zemí. Přesto se ale ukazuje, že vzhledem ke stále klesajícímu finančnímu příspěvku z fondu „Višegrádu“ bude mezinárodní výkonný výbor nucen hledat další zdroje financování Dnů tradiční kultury v roce příštím i následujících.

Nad letošním ročníkem Dnů tradiční kultury převzal záštitu ministr zahraničních věcí České republiky Karel Schwarzenberg.

Jaroslav Mikunda

Světlovan stále aktivní

Folklorní soubor Světlovan z Bojkovic patří mezi nejstarší na Slovácku, vždyť oficiálně existuje již od roku 1953, když předtím fungoval jako slovácký krúžek. V letošním roce absolvoval řadu zajímavých vystoupení, například na Fašankovém festivalu v Rožnově pod Radhoštěm, na fašanku v domácích Bojkovicích, stavění mája v Pitíně, festivalu Setkání pod lipou v Topolné nebo mezinárodním festivalu Světlovský bál v Bojkovicích. V polovině července soubor rovněž vystoupil na tradičních Kopaničářských slavnostech ve Starém Hrozenkově a koncem tohoto měsíce odcestu-

je do Řecka. Také v září bude program folklorního souboru Světlovan nabitý. Nejprve to bude účast na Folklorolympiádě ve Strážnici a poté na Slováckých slavnostech vína v Uherském Hradišti. Světlovan zpracovává materiál zejména z oblasti kolem Bojkovic, z Moravských Kopanic a Luhačovického Zálesí. Na repertoáru má figurální tance, zvyková pásma a sólové i sborové zpěvy. Soubor doprovází cimbálová muzika Jaroslava Pavlíka s primášem Jiřím Špiritem.

Text a foto: Miroslav Potyka

Jubilejní přehlídka v Jihlavě

Devátého června se zaplnil jihlavský Dům kultury dětmi při jubilejním dvacátém ročníku celostátní přehlídky dětských souborů. Představilo se zde čtrnáct kolektivů, které poroty vybraly na regionálních kolech. Byly zde zastoupeny téměř všechny folklorní oblasti, chybělo jen Brněnsko, neboť letos se postupová kola uskutečnila podle krajů a Jihomoravský kraj reprezentoval soubor ze Slovácka. Všechny soubory prokázaly velmi dobrou připravenost a děti vystupovaly s velkým zaujetím. Potěšitelné bylo, že v souborech byl dostatek chlapců, a že je doprovázely kvalitní dětské muziky. Jen Prácheňáček se obešel bez doprovodu.

Jednotlivá vystoupení přinesla dostatek choreografických a režijních nápadů. Zahájil chrudimský soubor Kuřátka vtipným pásmem Klobása. Opavský Úsměv předvedl pásmo Jaro je tu, liberecká Jizerka použila pro svou Hru na království zčásti melodie ze známých brněnských Královniček. Pásmo Světlovánku z Bojkovic A já ráda tancuju se inspirovalo písněmi o ševcích. Pražský soubor Kytice si zvolil téma Raci - hry dětí u potoka. Maslo, maslo, kaj si zašlo - tak se jmenoval pořad souboru Ondrášek z Frýdku-Místku. Soubor Vizovjánek v pásmu Vizu více předvedl, jak asi vznikl název města.

Druhou polovinu přehlídky zahájil Dyjovánek ze Znojma pásmem Co vidí slunéčko. Už název pásma karlovarského souboru Dyleň Dalovičtí proti Tuhnic-

kým napovídá, že se potkaly děti z dvou obcí regionu. Méně obvyklý námět bělení prádla si zvolil soubor Krušpánek z Velké Bystrice. Sedmikvítek z Frenštátu pod Radhoštěm vystoupil s pásmem Řemeslníci. Prácheňáček ze Strakonice si jako jediný ve svých Jarních hrátkách vystačil se zpěvem dětí, který doplnily píšťalky v rukou chlapců. V pekle jsme se ocitli v pásmu Čertice Kyjovánku. Závěr pak patřil rokycanskému Sluníčku s pásmem Jedna žába za druhou, v němž nakonec vodník dirigoval žabí sbor.

Pavel Šafařík

Vrchol léta pod Radhoštěm

Vrcholem Frenštátského folklorního léta budou nepochybně Frenštátské slavnosti, folklorní festival s mezinárodní účastí, který se rozezná na náměstí ve Frenštátě pod Radhoštěm ve dnech čtyřicetého a pětadvacátého srpna. Ani tento rok zde nebudou chybět dětské, dospělé i zahraniční soubory. Jmenovitě Soláněk, Maleníček, Podkověnka a dvě skupiny Sedmikvítku, dospěláci se představí ve složení Beseda, neodmyslitelný VUS Ondráš, Ševčík, Tanečnica, Krušpánek, Troják a domácí Sedmikvítek. Jejich vystoupení se budou prolínat po oba dny v tematických pásmech. Hosty festivalu pak bude folklorní soubor z Mexika, dále přijede chorvatský Jetelíček a Vladislavia z Polska. Součástí slavností bude také trh s ukázkou lidových řemesel. Plně vypovídající názvy pořadů, třeba Naše děti, Jaro pod horami, Malí muzikanti, Pozdrav krajanů, Mexiko tančí a zpívá, Povedená sezona, Lidový jarmark, Děcka pote za stodolu, My jsme Valaši a další, přímo zvu. Přijďte, jste vítáni!

Romana Stejskalová

Jihlavské folklorní léto

Horácký soubor písní a tanců Vysočan Jihlava pořádá letos na sklonku června již šestý ročník Mezinárodního folklorního festivalu Jihlavské folklorní léto 2007. Festivalu se zúčastnily velmi kvalitní domácí i zahraniční soubory, jmenovitě chorvatský Bjelovar, trenčínská Družba, Strážišťan Pacov, Jitran Soběslav, Vonička Havířov, jihlavské soubory Vysočan, Dřeváček, Jeřabinka, Pramínek a Šípek. V průběhu festivalu ožila horácká metropole dvěma průvody - krojovaným a havířským, oba v lidových krojích za účasti desítek účinkujících a stovek diváků v ulicích.

První festivalový program Dostaveníčko v Jihlavě na rynku proběhl za velmi skotačivého počasí, ale diváckou

kulisu to nepoznamenalo. Prostě prší! Pestrý a bohatý program zahájil domácí Vysočan, který nastolil fantastickou atmosféru, ve které pak defilovaly i další soubory, jimž vévodila Vonička z Havířova. Večer pak byla pro hosty připravena zábava ve společenském domě Depo. Tancovalo se, zpívalo a hrálo česky, slovensky i chorvatsky. Sál byl nacpaný k prasknutí.

Také druhý festivalový den byl programově nesmírně bohatý. Folklorní soubory vystupovaly třeba v jihlavské ZOO, kam zamířili Chorvaté, Družba, Vonička, Strážišťan a Jitran dali přednost nedaleké Brtnici, kde vytvořily vynikající kulisu tradičnímu srazu uměleckých kovářů z celé Evropy Kovadlinka.

A potom už tu byl druhý hlavní program - Muzikanti hrejte a chaso tancujte. Počasí se tentokrát umoudřilo. Všechna místa v hledišti byla obsazena, dokonce se na všechny zájemce ani nedostalo. Opět tu byl pestrý kolotoč hudby, tance a zpěvu v podání zúčastněných folklorních souborů. Pro pořadatele bylo nadmíru potěšující, že si místní začínají uvědomovat, že folklor je velmi hodnota a tradiční kultura. Festival již v Jihlavě a bezprostředním okolí zakořenil, má zde své místo a své příznivce. Příští ročník festivalu chystáme již teď a uskuteční se týden před Strážnicí, tedy 21. - 22. června 2008. Kdo jej chcete navštívit, jste vítáni, jen se včas ozvěte.

Jan Havel

Kovářovan na letním turné

Jihočeský folklorní soubor Kovářovan uskutečnil své letní turné hned na samotném počátku prázdnin. Zavítal do jihomoravských Ratíškovic, kam jeho členové přijeli na pozvání místního folklorního souboru Ratíškovská dolina, aby oplatili návštěvu na letošním Jihočeském folklorním festivalu.

Jihočeští zpěváci, muzikanti a tanečníci zahájili návštěvu Moravy prohlídkou barokního zámku v nedalekých Miloticích i tamní národopisné expozice slováckých krojů. První den návštěvy se Kovářovan představil se svým programem lázeňským hostům v lázních Hodonín, kde předvedl publiku písně a tance z národopisné oblasti Kozáčka. Poté členové Kovářovanu navštívili společně se svými hostiteli Vinné sklepy

Slavín, kde se uskutečnila ochutnávka s náležitým odborným výkladem.

Z Moravy si všichni odvezli mnoho krásných zážitků, které potvrzují, že folklor lidi sblíží a nezná žádných bariér. Dlouhá cesta domů však neskončila odpočinkem, nýbrž vystoupením ve Skanzenu vesnických staveb Středního Povltaví ve Vysokém Chlumci. Kovářovan se líbil, stejně jako následujícího dne na Alšových dnech v Miroticích. Inu, soubor tu není od toho, aby odpočíval, ale především aby bavil lidi a přibližoval jim krásu lidové kultury.

Milan a Pavla Škochovi

Jak dodávat články a fotky ...

V elektronické podobě, vše zpracované na PC

Texty:

ve formátech doc., txt., cdr., rtf.

Obrazy:

ve formátech tif., psd., jpg. Rozlišení 300 dpi, šířka fotky min. 120 mm.

Převod pro digitální fotoaparáty:

minimálně 1240x1748 pix., 72 dpi, při nastavení nejvyšší kvality

Vektorová grafika:

ve formátech cdr., ai., eps.

Tvorivé dielne malých tanečníkov

Počiatkom júla sa v Tatranskej Štrbe uskutočnil v poradí už siedmy ročník Tvorivej dielni mladých tanečníkov. Organizačnú záštitu nad podujatím prevzalo Národné osvetové centrum v Bratislave a Folklórni sdružení Českej republiky v Prahe. Dielni sa zúčastnilo dvadsať dva detí z Čiech i Slovenska z deviatich súborov - Kokavan Kokava nad Rimavicou, Malý Vtáčnik Prievidza, Maguráček Kežmarok, Mladost Klenovec, Ostravička Frýdek-Místek, Rosénka Praha, Rovinka Dlhé Klčovo, Šafrán Jablonec nad Nisou, Vizovjáneek Vizovice. Lektormi boli Zuzana Cílová z Prahy, Jitka Macková z Vizovic, Juraj Švedlár z Kežmarku a Ladislav Bačinský z Košíc. Na heligónke deti počas nácvikov i vystúpení sprevádzal Jozef Novotný z Margecian. Organizačne podujatie zabezpečovali Jozef Burič a Petra Klobušická z ÚTK NOC.

Počas tvorivých dielni bol pre deti pripravený bohatý program: nácvik tancov, vystúpenia, spoločenské hry a nechýbal ani výlet do okolia. Deti sa predstavili nielen tancami, ktoré si priniesli so sebou, ale publiku ukázali i nové tance, ktoré sa naučili počas dielni - tance z Lendaku, z oblasti Spiša, tance zo Šariša či z dožinkových osláv z Valašska. S kompletným hodinovým programom sa deti mali možnosť predstaviť obecstvu v Tatranskej Štrbe, v Dome kultúry v Štrbe, účastníkom Matičného festivalu mládeže v Tatranskej Lomnici, ako i návštevníkom festivalu Európske ľudové remeslo v Kežmarku.

Počas siedmich dní deti usilovne cvičili, nácviky boli doobeda i poobede. Nácviky boli vedené tak, aby deti spoznali

nielen konkrétny tanec, zákonitosti jeho výstavby, jednotlivé tanečné motívy, ale i piesňovú a hudobnú kultúru neoddeliteľne s tancom spojenú. Pri jednotlivých tancoch sa priblížil i región, z ktorého pochádzajú a osobitosti tamojšej ľudovej kultúry. V Tatranskej Lomnici v Hrušovskom dvore sa deti vďaka ochotným členom folklórnej skupiny Hrušovan a členom Matice Slovenskej zoznámili s odevnou kultúrou, remeslami, tradičnou

kuchyňou ako aj tancami Na dva kroki, Čardáš z Hrušova. V Kežmarku mali možnosť zoznámiť sa nielen so slovenskými tancami, piesňami a remeslami z jednotlivých regiónov, ale i s tradičnou kultúrou zahraničných hostí z Poľska, Čiech a dokonca z Belgicka.

Petra Klobušická

JAZYKOVÉ OKÉNKO

lidové hudební nástroje

cimbál

cimbálová palička

hrát na cimbál

dudy, gajdy

fanfrnoch

fujara

grumle

harmonika

housle

smyčec

klarinet

kolovrátek, flašinet

kontrabas

kontry (druhé housle)

niněra

píšťala

trubka

viola

vozebouch

- musical instruments used to make folk music

- dulcimer

- dulcimer hammer

- to play the dulcimer

- bagpipes

- crazy drum

- long wooden shepherd's pipe used in Moravian folk music, similar to a curtal

- horseshoe-shaped string instrument

- accordion

- violin

- bow

- clarinet

- barrel organ

- double-bass

- second violin

- hurdy-gurdy

- pipe

- trumpet

- viola

- „devil's violin“, a home-made instrument for making folk music

Příprava: Bohunka Hamáková

Výjezdní jednání redakční rady

Na svém pravidelném jednání se koncem června sešla redakční rada časopisu Folklor. Místem jejího pracovního setkání byl tentokrát Lanškroun, kde se v TG TISKU s.r.o. časopis tiskne, stejně jako prakticky všechny další materiály Folklorního sdružení České republiky. Jednání redakční rady řídil její předseda.

Redakční rada konstatovala, že měsíčník Folklor v uplynulém období pod vedením šéfredaktora Oldřicha Koudel-

ky urazil značný kus cesty při naplňování cílů stanovených vydavatelem. Ocenila především důsledné dodržování termínů uzávěrek a vydání, což v předcházejícím období byl velký problém a termíny neměly prakticky žádný řád. Nová tvář časopisu po obsahové i formální stránce tiskovinně citelně prospěla. Dokazuje to dosud vydaných osm čísel časopisu, mimořádně pozitivní čtenářské ohlasy, ohlasy ze souborů, od organizátorů

festivalů i části laické veřejnosti, vyřčené názory zúčastněných členů redakční rady a v neposlední řadě také na sedmdesát nových předplatitelů.

Poděkování patří šéfredaktorovi, grafikovi Ladislavu Kubišovi i lidem, kteří v tiskárně pod bedlivým dozorem Jiřího Sloupenského st. a Jiřího Sloupenského ml. zajišťují kvalitní a včasnou výrobu časopisu.

Před tvůrčím kolektivem stálých pracovníků, před členy redakční rady i před externími přispěvateli je stále mnoho práce nejen při tvorbě obsahu následujících čísel, ale i při odstraňování některých nedostatků, protože není možné se nechat ukolébat a podlehnout sebeuspokojení. Z jednání rady proto vyplynul pro šéfredaktora a kolektiv jeho spolupracovníků úkol průběžně zkvalitňovat a profilovat stávající rubriky, větší pozornost pak věnovat výběru snímků od externích fotografů a práci s nimi. Zásadní změny, které se týkají případných změn v rubrikách, dílčích změn obsahového zaměření, ale především grafické úpravy, zahrne nová koncepce i grafická maketa pro následující ročník časopisu Folklor, která musí být připravena do začátku listopadu.

Arnošt Tabášek

Aktuality z vedení folklorního sdružení ČR

Pracovníci sekretariátu FoS ČR i regionálních sdružení věnovali své aktivity v červnu a červenci zejména přípravě a podílu na organizaci řady členských festivalů. Velmi úspěšný byl podle hodnotící komise, ale hlavně z ohlasů diváků pořad Z našich pramenů, který Sdružení reprezentovalo na strážnickém festivalu. Ve spolupráci se slovenskými partnery začaly akce v rámci Dnů tradiční kultury - Taneční dílna v Tatranské Štrbě, Muzičky v rámci slovenské Klenovské rontovky, mladí primásci se setkali ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Prvním výsledkem projektu Informačního systému folklorních festivalů a slavností je „skládačka“ folklorních slavností a festivalů 2008, která je již

distribuována. Pozitivní je fakt, že na výzvu k účasti na přípravě vydání Katalogu slavností a festivalů 2008, Kalendária 2008, ale i Folklorního kalendáře 2008 reagovali již první ředitelé festivalů, zástupci pořadatelských měst, organizátoři akcí a externí spolupracovníci redakce.

Intenzivně se připravuje nová podoba webových stránek Folklorního sdružení ČR, která umožní aktuálnější a širší informaci o činnosti souborů, přípravě a průběhu členských festivalů, kvalitnější propagaci folkloru a lidového umění.

Sekretariát FoSu věnuje bohužel mnoho energie na kontaktování a urgování rady souborů a festivalů, které ještě neposlaly repertoárové listy, jež jsou nezbytné pro plnění Smlouvy mezi

Folklorním sdružením ČR a Ochranným svazem autorským. Je to jedna ze základních členských povinností.

Ve spolupráci s vedením Českých zahraničních center se připravuje na září letošního roku putovní výstava o našem folkloru a činnosti FoSu.

Předseda Zdeněk Pšenica jednal v uplynulém období s řadou významných představitelů - předsedou vlády Mirkem Topolánkem, předsedou Senátu Parlamentu ČR Přemyslem Sobotkou či ministryní školství Danou Kuchtovou.

Po řadě jednání bylo rozhodnuto o odkladu generální rekonstrukce budovy, ve které sídlí sekretariát FoSu a další mládežnické organizace na pražském Senovážném náměstí.

Dušan Macháček

Z našich pramenů

Program Folklorního sdružení České republiky na dvaasedesátém ročníku Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2007 se uskutečnil v sobotu třináctého června v podvečer v zaplněném amfiteátru Zámek. Autor pořadu Vlastimil Fabišik jej sestavil z vystoupení souborů, muzik a sólistů, členů Folklorního sdružení České republiky, kteří se úspěšně zúčastnili regionálních přehlídek Prameny v letech 2005-2006. Nutno říci, že měl při výběru souborů hodně šťastnou ruku. Kromě známých kolektivů Gaudeamus z Prahy, Rusavy z Bystřice pod Hostýnem a Úsměvu z Horní Břízy, pozval do Strážnice méně známé soubory Bajdyš z Třebíče a soubor Šafrán z Jablonce nad Nisou. Všechny soubory předvedly kvalitní výkony a určitě si získaly další příznivce.

Šťastný nápad měl Vlasta Fabišik se zarámováním pořadu tzv. Jarmarkem. Nenásilnou, často vtipnou formou propojil pestrost i různorodost řemeslnických tanců s využitím rekvizit - dřeváky, obuv, plátno, košťata, hrábě, které se na jarmarku prodávaly. Soubory z různých regionů - střední, západní, severní Čechy, Vysočina, Valašsko - se často střídaly a kulisa z jarmarečních stánků, kde přicházející či odcházející členové souboru „kupovali“ či si jen „prohlíželi“, vůbec nenarušila hlavní děj na pódiu. Naopak výtvarně působila svojí pestrostí.

Muziky hrály na obou stranách jeviště a k plynulosti pořadu přispělo i mluvené slovo „hlásného“ Tomáše Grosse, který citlivě a velice vhodně provázal jarmarkem, někdy za pomoci známých řemeslníků, například Sváti Hýži. Kromě řemeslnických tanců se soubory předvedly i svými tanečními „bonbónky“, takže celý program byl tanečně i muzikantsky na výborné úrovni. Některé chybičky neovlivnily velice pěkný dojem z celého pořadu. Nutno také pochválit zvukaře, protože není jednoduché bez výpadku ozvučit „fabišikovskou masovku“.

Dík za zdařilý pořad patří nejen zkušenému autorovi doktoru Fabišikovi a všem jeho spolupracovníkům, ale především členům souborů, kteří vzorně reprezentovali Folklorní sdružení České republiky.

Bohumil Chochola

Řediteli, blahopřejeme...

Mám rád lidi, kteří mají rozzářenou jiskru v oku, takovou tu zvláštní, všeobjímající, trochu čertovskou, lidi, s nimiž se nenudí legrace a živočišný humor, kteří mají na první pohled charisma. A dovedou. Mám rád lidi, kteří se příliš neptají na detaily, ale chtějí rozhodnout a učinit. Lidi, kteří si ve smokingu klidně nechají „motýlka“ lehce „šejdrem“ a nevezmou kravatu tam, kde by ji jiní rádi viděli. Když jsem poprvé potkal Václava Kasíka, tak jsem vůbec netušil, že je generálním ředitelem Českého rozhlasu, největšího „mluveného“ média v této zemi. Že je člověkem, který si bez skrupulí na sebe vezme karlovarský kroj, v němž vypadá skutečně jako vystřížený z dobových snímků a koloritu jím milovaného kraje. Bezesporu se mu líbí hezké ženy, nadmíru miluje buráky, které jí při každé příležitosti ve velkém, ale především je profík ve svém oboru, nepokazí žádnou kulišárnu a pozorně vnímá okolí. To, že zastupuje obřího „přítele“ Folklorního sdružení České republiky, je pro něj jaksí profí i lidskou samozřejmostí, neboť svým rozhlasovým kolegům a podřízeným vždy dává důrazně na vědomí, že kořeny všech našich činů a historie tohoto národa jsou kdesi v písničkách, melodiích a tancích, co byly blízké našim otcům, mamám a dědům. Ctí tradice a neobyčejně si jich váží.

Václav Kasík si brzy připomene kulaté životní jubileum. Takovéto chlapské, zralé, asi takové, kdy se již bilancuje, kdy si musí říci, že něco dokázal či nikoliv.

Mám pocit, že nemusí mít o své životní účtování obavy, protože se jeho život vždy vyznačoval a vyznačuje elánem a široce rozvětvenou inspirací k následným činům. Ta inspirace je dána srdcem a duší, tu nemění věk.

Václave Kasíku, milý řediteli, všichni, kteří v této zemi mají rádi lidovou kulturu, členové Folklorního sdružení České republiky, předseda Zdeněk Pšenica se svým čtrnáctitisícičlenným kolektivem a skromně i já, šéfredaktor Folkloru, Vám přejeme hodně zdraví, štěstí, optimismu a ještě moc krásných emocí s folklorem i rozhlasovým mikrofonem, se vším tím, co máte okolo sebe rád.

Olda Koudelka

Obsah č. 8/2007

Úvodník:	Ladislav Michálek, místopředseda FoS ČR1 Folklorní srpen
Rozhovor:	Pražský jarmark klepe na dveře2-3
Reportáž:	Pro pozdější bohatou úrodu4-5 Čermenské slavnosti plné exotiky6-7
Navštívenka:	Folklor lidi sblízuje8-9
Toulky:	Voděnka se zde „čermnala“10-11
Řemesla:	Paličkovaná krása hledá vkus12-13
Galerie:	Měla jsem překrásný život14-15
Prostor:	Jak přišel verbuňk na Kyjovsko16-17 Věruška..., tak ji všichni znali
Krojované:	Světlovan stále aktivní18-21 Dny tradiční kultury Tvorivé díelne malých tanečníkův
Senovážné 24:	Jednala redakční rada časopisu 22
Dopisy:	Řediteli, blahopřejeme 23
Tiráž:	obsah, z nabídky čísla 9/2007 24

Děkuji, pište dál!

Těm, kteří se aktivně podíleli na tvorbě druhého prázdninového a dovolenkového čísla časopisu Folklor chci moc poděkovat, někteří z vás se již stali pravidelnými a vždy vítanými spoluvůrci časopisu a rád se na vás budu opět obracet s žádostí o autorskou spolupráci a pomoc. Ještě jednou díky. Vy, kteří dosud váháte, máte samozřejmě na stránky časopisu dveře otevřené. Dopisovatelů, ale dnes i stálých spolupracovníků přibývá, do tvorby časopisu se zapojují i další regiony, což je moc dobře. V plném proudu je hlavní folklorní sezona a nemohu být pochopitelně všude, proto materiály od vás rád přivítám a zařadím. Mám však ještě jednu prosbu. Poprvé v historii Folklorního sdružení České republiky se připravuje do tisku Folklorní kalendář 2008, čtení pro zábavu a poučení v novém roce (nezaměňujte s Kalendářem akcí 2008). Aby se vám tento nový mediální produkt líbil, potřebuje i on vaši pomoc a spolupráci. Chcete-li tedy do Kalendáře přispět, můžete již nyní, avšak nejspíše do konce srpna zasílat na adresu redakce materiály v rozsahu cca 10-25 řádek, vždy s jednou až dvěma fotografiemi. Vítány jsou především folklorní zajímavosti, turistické rarity spojené s lidovou kulturou, portréty vynikajících osobností i jubilujících kolektivů, drobné návraty do minulosti a tradičních zvyklostí, vítány budou i vaše tipy, apod. Příspěvky posílejte na adresu redakce a vždy je označte heslem Kalendář. Uzávěrka Folklorního kalendáře bude koncem září.

Šéfredaktor

Kdy vychází časopis?

Časopis Folklor již osm měsíců vychází jako měsíčník a myslím si, že jste si na jeho novou periodicitu již zcela zvykli, stejně jako na pravidelnost ve vydávání. Periodicita a závaznost termínů uzávěrek je a vždy bude zárukou větší aktuálnosti a rovněž korektnosti ke čtenářům. Jednotlivá čísla se k vám vždy dostávají v posledních dnech předchozího měsíce a věřím, že se na ně vždy znovu a znovu těšíte, ostatně slušně rostoucí počet

předplatitelů to potvrzuje. Termíny, kdy jednotlivá čísla ročníku 2007 a 2008 vyjdou:

Srpen č. 8	31. 7. 2007
Září č. 9	30. 8. 2007
Říjen č. 10	27. 9. 2007
Listopad č. 11	31. 10. 2007
Prosinec č. 12	29. 11. 2007
Leden č. 1/2008	28. 12. 2007
Únor č. 2/2008	31. 1. 2008
Březen č. 3/2008	28. 2. 2008
Duben č. 4/2008	28. 3. 2008
Květen č. 5/2008	30. 4. 2008
Červen č. 6/2008	29. 5. 2008

Z nabídky č. 9/2007

- **S předsedou Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska nejen o folkloru**
- **Za hanáckou výšivkou do Drahanovic**
- **Na návštěvě u Věry a Jana Haluzových**

FOLKLOR

Časopis Folklorního sdružení České republiky
měsíčník

ročník XVIII, číslo 8/2007

ISSN 1210-7972, MK ČR 6782

Šéfredaktor: Oldřich Koudelka

Adresa redakce:

Úsobrno 133

679 39 Úsobrno

okr. Blansko

tel. 516 412 107, 607 503 920

e-mail: oldrich.koudelka@volny.cz

Grafická úprava:

Ladislav Kubišta: TG TISK s.r.o., Lanškroun

Korektury: Bohuslava Hamáková

Tisk: TG TISK s.r.o., Lanškroun

Vydavatel:

Folklorní sdružení České republiky

Senovážné nám. 24

116 47 Praha 1

IČ: 541206 DIČ: CZ541206

tel: 234 621 218 fax: 224 214 647

e-mail: foscr@adam.cz

Redakční rada:

Arnošt Tabásek - předseda redakční rady

Oldřich Koudelka, Slávek Hrzal,

Bohumil Chochoła, Dušan Macháček,

Milan Richtermoc, Jiří Sloupenský,

Ladislav Kubišta, Miroslav Hovořák,

Bohuslava Hamáková, Jiří Pokorný

Distribuce a předplatné:

Lucie Radová, foscr@adam.cz

Roční předplatné:

(včetně poštovného - 12 čísel) **515 Kč**

Příspěvky dopisovatelů a spolupracovníků

nemusejí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Za věcný a formální obsah zveřejněných

materiálů odpovídá autor.

Foto titulní: František Synek

Foto zadní: Oldřich Koudelka

Vydáno s podporou MK a MŠMT

Uzávěrka tohoto čísla byla 21. července 2007

Vyšlo 31. července 2007

Uzávěrka č. 9/2007 bude 20. srpna 2007,
číslo vyjde 30. srpna 2007.